

Gemeentearchief Wageningen

Inventaris van het archief van het Burgerlijk Armbestuur van Wageningen

1887-1934

Inleiding

Het Armbestuur

Het Burgerlijk Armbestuur bestond in Wageningen vanaf 1871.¹ Het was een particuliere instelling die hulp bood aan minvermogenden die geen bijstand kregen van een kerkgenootschap.

In de Armenwet van 1854 werd in artikel 19 bepaald dat begrotingen en jaarrekeningen van liefdadige instellingen moesten worden goedgekeurd door de gemeenteraad. De Armenwet van 1912 bevestigde die bepalingen. In de kleinere gemeenten was het de secretaris-penningmeester, een door de gemeente benoemde en bezoldigde ambtenaar, op wie de taak rustte eens per jaar vóór een bepaalde datum de stukken op te maken.²

Per 1 januari 1935 werd de Burgerlijke Instelling van Maatschappelijk Hulpbetoon opgericht, die de werkzaamheden van het Armbestuur overnam. Het Burgerlijk Armbestuur werd per diezelfde datum opgeheven.³

Het archief

Op 29 juni 1934 berichtten B&W de Raad van Wageningen dat het archief van het Burgerlijk Armbestuur 'in volslagen wanorde verkeerde en dat vier ambtenaren drie weken lang twee uur per avond werk hadden om de jaarrekening van het BA over 1933 op te maken.⁴ Wat er met dat archief is gebeurd, is onduidelijk. Alleen de notulen van het bestuur, vanaf 1887, zijn bewaard gebleven. De notulen zijn bij de opheffing overgedragen aan Maatschappelijk Hulpbetoon. Van daar kwam het archiefje in 1965 bij de Dienst Sociale Zaken van de gemeente Wageningen terecht. In de jaren tachtig of negentig van de twintigste eeuw werd het archief van de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken (1947-1986) overgedragen aan het Gemeentearchief.

Het archief van het Burgerlijk Armbestuur is geheel openbaar.

Wageningen,
25 september 2024

¹ *Wageningsche Courant*, 11 aug. 1870.

² Synghel, G.A.M. van (red.), *Broncommentaren 6. Bronnen met betrekking tot armenzorg en sociale zekerheid in de negentiende en twintigste eeuw*, (Den Haag 2005).

³ Voor meer informatie zie: C. van der Leer, 'Gemeentelijke armenzorg in Wageningen 1850-1870', *Oud Wageningen* jg. 16 (1988) nr. 1, pag. 5-12.

⁴ *Wageningsche Courant* 7 juli 1934.

Inventaris

1. Reglementen, verordeningen, en wijzigingen daarop, van het Algemeen Burgerlijk Armbestuur, 1913 (fotokopie), 1920, 1922, 1928 en z.d. 6 stukken

- 2-6. Notulen van vergaderingen van het Burgerlijk Armbestuur, tevens register van genomen beslissingen door de voorzitter en secretaris-penningmeester of door de voorzitter alleen, 1887-1898, 1920-1934. 4 delen
 2. 4 juni 1887 - 7 nov. 1898 *N.B. Vochtschade*
 3. 4 dec. 1920 - 27 april 1927
 4. 27 april 1927 - 21 juni 1933
 5. 6 juli 1933 - 15 mei 1934